

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2020 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2020 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2020. – 280 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – д.е.н., доц.

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В ОСТАННІ РОКИ

Лобочька Л.Л., к.т.н., доцент кафедри економіки промисловості
Зелінська О.Є., магістрант кафедри економіки промисловості
Одеська національна академія харчових технологій

Кондитерська галузь – одна з провідних в харчовій промисловості України. На вітчизняному ринку працюють біля 700 підприємств. Проте тільки кілька крупних підприємств займають більше 65 % ринку і здійснюють експортні операції.

Потенціал кондитерської галузі достатньо високий: до 2014 р. підприємства галузі випускали до 1 млн. т продукції, але в наступні роки спостерігався значний спад.

Причинами такого стану було: зниження купівельної спроможності населення; втрата ринку РФ; поступове збільшення цін на всі види сировини і кондитерських виробів; зміна структури попиту на продукцію; ріст курсу долара тощо.

Починаючи з 2016 р. відбувалось певне зростання випуску, але в основному тому, що до групи борошняної продукції стали включати випуск сухарів, пиріжків тощо, які раніше враховували у випуску хлібобулочних виробів в хлібопекарській галузі.

На рис.1 представлена динаміка випуску в Україні кондитерської продукції у 2016 – 2018 рр. за групами (складено на основі [1]). Перше місце займали вироби борошняної групи (код 1905 за УКТЗЕД), але обсяги їх випуску поступово знижувалися: у 2018 р. відносно 2016 р. спад становив

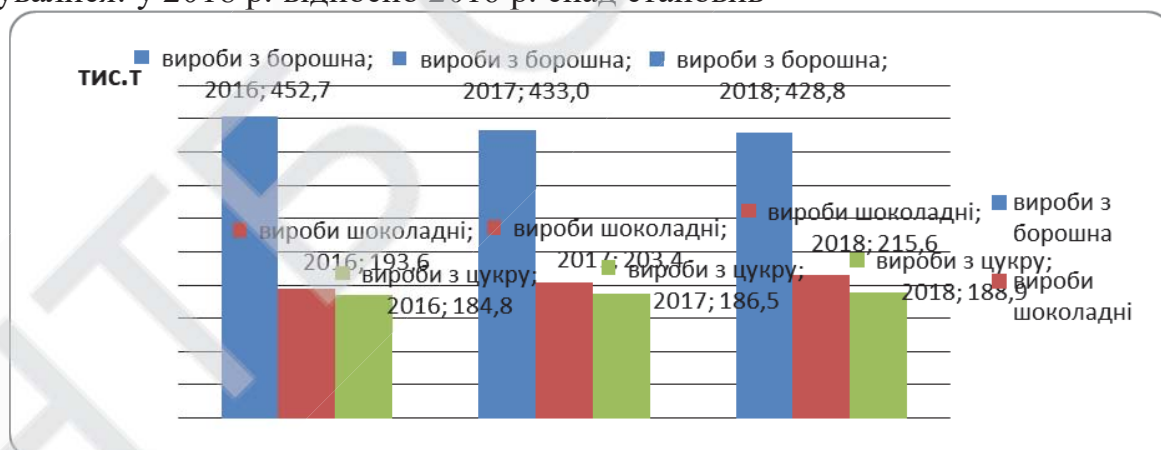

Рис.1. Динаміка випуску кондитерських виробів в Україні за групами у 2016-2018 рр., тис. т

5,28 %. Щодо виробів шоколадних (код 1806 за УКТЗЕД), то їх випуск зріс на 11,4 %, а продукції з цукру (код 1704 за УКТЗЕД) збільшився лише на 2,2 %. Така ж тенденція спостерігалася і за структурою випуску, табл. 1.

Таблиця 1

Випуск кондитерської продукції в Україні за структурою
у 2016-2018 рр.

Показник	2016	2017	2018
Обсяг випуску кондитерських виробів, тис. т	831,1	822,9	833,3
Випуск виробів з борошна (код 1905), %	54,47	52,62	51,46
Випуск виробів шоколадних, (код 1806) %	23,29	24,72	25,87
Випуск виробів з цукру, (код 1704) %	22,24	22,66	22,67

Серед вітчизняних споживачів продукція галузі користується великим попитом завдяки її високій якості і відносно низьким цінам, тому вона є конкурентоспроможною і на зовнішніх ринках – її експорт досягає 35 % випуску.

У табл. 2 наведено дані про експорт і імпорт кондитерських виробів у періоді 2011–2019 (11 міс.) у вартісному вимірі (складено на основі даних Митної служби України [2]).

З табл.2 слідує, що протягом досліджуваного періоду фінансові результати від експорту продукції з вмістом какао були переважно на першому місці, і до 2013 року вони перевищували вартість експортованої продукції двох останніх груп, разом взятих.

Але у 2018 р. відносно 2011 р. відбувся значний спад експорту продукції: на 73,20 %; 29,27 %; 45,58 % – відповідно. Щодо імпорту, то зменшення

Таблиця 2

Вартість експорту-імпорту кондитерських виробів за кодами УКТЗЕД,
тис. дол. США, у 2011– 2019 рр.

Рік	Експорт, код 1806	Імпорт, код 1806	Експорт, код 1704	Імпорт, код 1704	Експорт, код 1905	Імпорт, код 1905
2011	639400	169428	190489	54880	281301	74238
2012	633289	167003	172934	65135	306127	60819
2013	526612	203958	157974	64507	318379	78602
2014	289410	148254	124006	44077	221037	60268
2015	158931	70544	104407	22915	128072	26722
2016	134273	70529	104454	26343	111506	26003
2017	151982	92269	113424	35682	139299	40476
2018	171386	132621	134729	44631	153077	56908
2019, 11 м.	156293	132102	137400	49553	158760	72236

становило: 21,72 %; 18,68%; 23,34 %, тобто його темпи спаду були значно меншими. Коефіцієнти покриття імпорту експортом, табл.3, підтверджують ці висновки.

Значний спад експорту у 2014 – 2016 рр. відбувся тому, що після втрати ринку РФ підприємства галузі шукали нові ринки збуту – в основному на азійському напрямі. Для всіх груп продукції частки ринків країн Європи, Азії і навіть Африки

значно зросли за рахунок зниження експорту до країн СНД. Але до країн Західної Європи поставки, як і раніше, були невеликі.

Таблиця 3

Коефіцієнти покриття імпорту експортом

Рік	код 1806	код 1704	код 1905
2011	3,77	3,47	3,79
2012	3,79	2,66	5,03
2013	2,58	2,45	4,05
2014	1,95	2,81	3,67
2015	2,25	4,56	4,79
2016	1,90	3,97	4,29
2017	1,65	3,18	3,44
2018	1,29	3,02	2,69
2019 , 11 м.	1,18	2,77	2,20

І сьогодні саме ринки в азійському напрямі і ринки Африки є особливо перспективними, тому що європейський ринок є насиченим. Наприклад, річне споживання на одну особу шоколаду, шоколадної продукції в країнах ЄС становить біля 17 кг, і воно в основному забезпечується виробниками цих країн. На поставку кондитерської продукції до країн ЄС також ще діють квоти. Щоправда, зберігаються великі можливості експорту української продукції до країн Прибалтики, Румунії, Греції, Польщі. Поки що дуже обмежені торгові зв'язки з Індією, Індонезією.

Освоєння нових ринків збуту – достатньо складне завдання, яке потребує значних зусиль і коштів. Тому воно може бути реалізовано крупними фірмами, які вже мають певний досвід з експортної роботи.

Середні і малі підприємства мають зосередитися на внутрішньому ринку збуту, на якому є ще немало можливостей. Зокрема, значні резерви не реалізовані у виробництві і реалізації кондитерської продукції функціонального призначення.

Отже, кондитерська галузь в останні роки зменшила обсяги випуску продукції, відповідно впав і експорт. Проте підприємства ведуть активну роботу в напрямі освоєння перспективних ринків збуту, підвищення якості продукції, розширення її асортименту. Ця робота ще і тому важлива, що значну конкуренцію вітчизняним виробникам здійснюють виробники країн ЄС, Турції, Польщі, і темпи росту імпорту випереджають відповідні темпи росту експорту. Особливо це видно по групі шоколадних виробів, експорт яких для наших підприємств дуже вигідний.

Література

1. Промисловість. Виробництво промислової продукції за видами. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukr.stat.gov.ua>
2. Державна митна служби України URL: <http://sfs.gov.ua/ms/f11>

ЗМІСТ

1	КОМП'ЮТЕРНА МОДЕЛЬ МАРКЕТИНГОВОЇ СИСТЕМИ МАСОВОГО ОБСЛУЖИВАННЯ ОБ'ЄКТОВ ПИТАННЯ Лапицкая О.В., к.э.н., доцент, Шах А.В., м.т.н., аспірант, Гомельський державний технічний університет імені П.О. Сухого, Республіка Білорусь	3
2	BIOECONOMY STRATEGY IN THE EUROPEAN UNION Voicilaş D.M., Assoc.prof.dr., Senior researcher, Romanian Academy, Institute of Agricultural Economics, Bucharest, Romania	6
3	МИРОВАЯ ЭКОНОМИКА НА ФОНЕ ПАНДЕМИИ КОРОНАВИРУСА Чичинадзе Б.Д., д.э.н., доцент, каф. Экономии, Кутаисский государственный университет им. Ак. Церетели, Грузия	11
4	ПРИЧИНЫ ЗАСТОЯ УКРАИНСКОГО ИННОВАЦИОННОГО СЕКТОРА Башашкин Н., Экономический Университет Варны, Болгария, Okulicz-Kozaryn W. (научный консультант), School of Entrepreneurship, Wroclaw University of Environmental and Life Sciences, Poland	14
5	ОЦІНКА СТАНУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ Меліх О.О., д.е.н., професорка, Саркісян Г.О., к.т.н., доцентка; Шепелева О.В., аспірантка, Молодан М.М., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса	16
6	САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ ЯК ПРОЦЕС ІНТЕГРАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ Соловей А.О., к.і.н., доцент; Ботіка Т.С., к.і.н., ст. викладач; Мамроцька О.А., к.і.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	19
7	ДІАЛОГ КУЛЬТУР І УКРАЇНА: ВИМОГА ЧАСУ Соловей А.О., к.і.н., доцент; Ботіка Т.С., к.і.н., ст. викладач; Мамроцька О.А., к.і.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	21
8	ДЕЯКІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ Шишко О. Г., канд. іст. наук, доц., ОНАХТ, м. Одеса	22
9	РОЗУМІННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У РОБОТАХ Г.В.Ф. ГЕГЕЛЯ ТА СЬОГОДНІ Шевченко Г.А. к.філос.н., доцент, Мельник Ю.М. к.філос.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	25
10	ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ Орлова В. О., к.і.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	26
11	ДЕЯКІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ Черняк Г.А. к. і. н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	30
12	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ Черняк Г.А. к. і. н., доцент, Петракова Є.Р., к. п. н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	32
13	СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В ОСТАННІ РОКИ Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент, Зелінська О.Є., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	34
14	КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Свистун Т.В., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	37
15	ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ Константинова Т.В., к.е.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	38
16	ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ Колесник В.І., к.е.н., доцент; Вігуржинська С.Ю., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	41